TÖÖINSPEKTSIOON

Kokkuvõte lõppenud sihtkontrollist „Isikukaitsevahendid 2026“

Tööinspektsioon viis 2026. aasta juulis ehitusplatsidel läbi sihtkontrolli, mille eesmärk oli välja selgitada, kas töötavad isikud kasutavad töö iseloomule ja töökeskkonnas esinevatele ohtudele vastavaid isikukaitsevahendeid. Samuti hinnati, kas tööandjad on taganud isikukaitsevahendite nõuetekohase valiku, kasutamise ja korrashoiu ning kas ühise ehitusplatsi koordinaatorid täidavad neile pandud jälgimiskohustust.

2026. aasta esimese seitsme kuu jooksul registreeriti Eestis 1838 tööõnnetust, millest surmaga lõppes neli. Ehituses on 31. juuli 2026 seisuga registreeritud 136 tööõnnetust. Neist üks lõppes töötaja surmaga.

Üldine tööõnnetuste arv ei näita, kui paljud õnnetused olid seotud isikukaitsevahendite puudumise või ebaõige kasutamisega. Küll aga mängivad isikukaitsevahendid tööõnnetuste ennetamisel olulist rolli. Isikukaitsevahendite kasutamine on vajalik juhul, kui õnnetuse või tervisekahjustuse ohtu ei ole võimalik vältida või piisavalt vähendada ühiskaitseabinõude või töökorralduslike meetmetega. Isikukaitsevahend peab vastama konkreetsele kaitsevajadusele, sobima kasutajale ja tööoludesse ning olema kogu kasutamise ajal töökorras.

Kontrollidega hõlmati **761** töötajat.

Kontrollitud ehitusplatsidest 55 ehk 66,27% olid Maksu- ja Tolliameti töövõtuahela ja töötamise kestuse infosüsteemis (TTKI) registreeritud objektid.

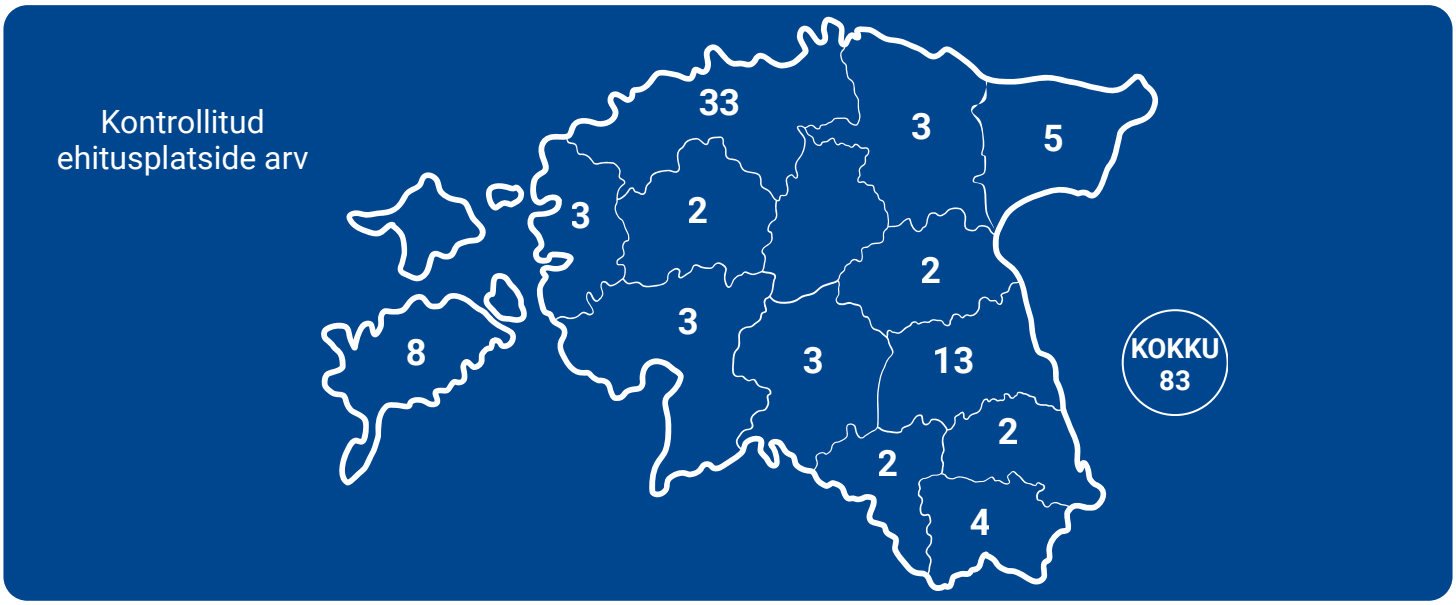

Sihtkontroll arvudes

Sihtkontrolli käigus tuvastasid tööinspektorid kokku 290 PUUDUST.

Puuduste kõrvaldamiseks tehti 45 ettekirjutust.

Sunniraha hoiatusi tehti 12

Töö peatamisi 22 ja töövahendi kasutamise keelde 26

Peamised tähelepanekud

- Suurim puuduste osakaal ilmnes **kaitsekiivrite kasutamisel.** Peavigastuse ohuga piirkonnas ei olnud kaitsekiivri kasutamine nõuetekohaselt tagatud 28 ehitusplatsil 82-st ehk **34,15% juhtudest**. Kõrgustes töötamisel ei vastanud kasutatud kaitsekiiver kaitsevajadusele 22 ehitusplatsil 66-st ehk 33,33% juhtudest.

Kaitsevajadusele mittevastav kaitsekiiver.

- Ühise ehitusplatsi **koordinaatori jälgimiskohustuse täitmisel** tuvastati puudus 24 ehitusplatsil 74-st. Puuduste osakaal oli seega **32,43%**. Koordinaator peab jälgima, et ehitusplatsil töötavad ja sinna lubatud isikud oleksid varustatud ohule vastavate isikukaitsevahenditega. Üksnes koordinaatori määramisest või isikukaitsevahendite kasutamise nõude kajastamisest tööohutuse plaanis ei piisa, kui nõude täitmist ehitusplatsil sisuliselt ei jälgita.
- **Kukkumiskaitsevahendite korrasoleku, kontrollimise ja hooldamise** puhul tuvastati puudus üheksal ehitusplatsil 32-st ehk **28,13% juhtudest.** Kukkumiskaitsevahendeid ei kasutatud nõuetekohaselt üheksal ehitusplatsil 33-st, kus nende kasutamine oli üle kahe meetri kukkumisohu tõttu vajalik. Puuduste osakaal oli 27,27%.

Kõrgusest kukkumise ohu korral tuleb esmalt rakendada sobivaid ühiskaitseabinõusid, näiteks kaitsepiirdeid või ohutusvõrke. Kui nende kasutamine ei ole töö laadi tõttu võimalik, tuleb kasutada tööoludele sobivat ja nõuetekohaselt kinnitatud kukkumiskaitsevahendit. Kukkumiskaitsevahend peab olema töökorras ning seda tuleb valmistaja kasutusjuhendi kohaselt kontrollida ja hooldada.

Kasutusea ületanud turvarakmed

Töötamine kõrgusel ilma nõuetekohaselt kinnitatud turvarakmeteta

Turvarakmete ja kaitsekiivrite mittekasutamine kõrgustes töötamisel

- **Kaitsejalanõude** kasutamisel tuvastati puudus 17 ehitusplatsil 83-st ehk 20,48% juhtudest. **Kuulmiskaitsevahendite kasutamisel** oli puuduste osakaal 17,65% ning silma- ja/või näokaitsevahendite kasutamisel 11,11%. **Hingamiskaitsevahendite** kasutamisel tuvastati puudus kahel ehitusplatsil 23-st, kus nende kasutamine oli vajalik.

- Kontrollide käigus tuvastati ka **isikukaitsevahendeid**, mis olid kahjustunud, määrdunud, kasutusaja ületanud või kontrollimata või mille kasutuskõlblikkust ei olnud võimalik kindlaks teha. Isikukaitsevahendi olemasolu ei taga töötaja kaitset, kui vahend ei ole töökorras või ei vasta konkreetsele kaitsevajadusele. Tööandja peab tagama töötajale väljastatud isikukaitsevahendi puhastamise, kontrollimise ja hooldamise valmistaja kasutusjuhendi kohaselt ning asendama vahendi õigel ajal.

Kuulmiskaitsevahendite mittekasutamine

Silma- ja kuulmiskaitsevahendite mittekasutamine töö tegemisel

Tavapärased päikeseprillid ei ole sobiv silmakaitsevahend mehaaniliste ohutegurite korral

Korvtõstuki ohuala on märgistamata

Kõrgnähtava ohutusriietuse mittekasutamine liiklusega seotud töökohas

- Positiivsena saab välja tuua, et **põlvekaitsete kasutamisel ei tuvastatud puudusi** ühelgi 40 ehitusplatsist, kus tehti põlvitamisega seotud töid. Samuti **vastasid kaitsekindad tööoludele** ja kaitsevajadusele. Kaitsejalanõude vastavuse puhul täideti nõuet 80 ehitusplatsil 82-st ning tööriietuse või kaitseriietuse kasutamisel 82 ehitusplatsil 83-st.

Rakendatud järelevalvemeetmed

Ühel juhul alustati väärteomenetlust, kuna kontrollimisel ilmnesid töövahendi kasutamise ohutusnõuete rikkumise tunnused. Töötaja töötas korvtõstuki Dingli BA20CERT2 tööplatvormil hinnanguliselt kaheksa meetri kõrgusel, kasutamata turvarakmeid ja tööplatvormi kinnituspunkti külge kinnitatud ühendusvahendit, kuigi nende kasutamine oli valmistaja kasutusjuhendi kohaselt nõutud. Menetluses kontrollitakse töö korraldanud juhatuse liikme vastutust.

Järeldused ja soovitused

Sihtkontroll näitas, et kontrollitud ehitusplatsidel esines puudusi nii isikukaitsevahendite kasutamises, kaitsevajadusele vastavuses kui ka korrashoius. Suurimad probleemid olid seotud kaitsekiivrite kasutamise ja sobivusega, ühise ehitusplatsi koordinaatori jälgimiskohustuse täitmisega ning kukkumiskaitsevahendite kasutamise ja korrasolekuga.

Isikukaitsevahendite olemasolust ehitusplatsil ei piisa. Tööandja peab enne isikukaitsevahendi valimist hindama töökeskkonnas esinevaid ohutegureid ja määrama kindlaks vajalikud kaitseomadused. Isikukaitsevahend peab sobima kasutajale ja tööoludesse ning vastama tegelikule kaitsevajadusele. Samuti peab tööandja tagama, et vahendit kasutataks valmistaja kasutusjuhendi kohaselt kogu ohtliku töö vältel ning kontrollima selle kasutamist.

Ühisel ehitusplatsil ei tohi isikukaitsevahendite kasutamise korraldus jääda üksnes tööohutuse plaani või juhendite tasemele. Koordinaator peab jälgima, kas ehitusplatsil töötavad ja sinna lubatud isikud on varustatud ohule vastavate isikukaitsevahenditega.

Tööõnnetuste ja tervisekahjustuste ennetamiseks tuleb:

- kõrvaldada või vähendada ohte esmajärjekorras ühiskaitseabinõude ja töökorralduslike meetmetega;
- valida isikukaitsevahendid töökeskkonna riskianalüüsi ja tegeliku kaitsevajaduse alusel;
- tagada, et isikukaitsevahend sobiks kasutajale ja konkreetsetesse tööoludesse;
- juhendada töötajaid ja korraldada vajaduse korral isikukaitsevahendi näitlik kasutamine;
- kontrollida isikukaitsevahendi kasutamist kogu ohtliku töö vältel;
- puhastada, kontrollida ja hooldada isikukaitsevahendeid valmistaja kasutusjuhendi kohaselt;
- eemaldada kasutusest ja asendada kahjustunud, kasutusaja ületanud või muul põhjusel kõlbmatuks muutunud isikukaitsevahendid;
- tagada ühisel ehitusplatsil koordinaatori sisuline ja järjepidev jälgimistegevus.

Allikad

- Tööinspektsiooni tööõnnetuste statistika, andmed seisuga 31. juuli 2026.
- Maksu- ja Tolliamet: töövõtuahela ja töötamise kestuse infosüsteem.
- Vabariigi Valitsuse määrus „Isikukaitsevahendite valimise ja kasutamise kord“.
- Vabariigi Valitsuse määrus „Töötervishoiu ja tööohutuse nõuded ehituses“.